

Kaina: metams 15 lt., pusmečiui 8 lt., 1 mėn. 1 lt. 50 ct. Kareiviams per pusę pigiau. Užsieny metams 25 lt. Atskiras numeris 30 ct. visiems. **Skelbimai:** petito eilutė 40 ct.; prieš tekstą dvigubai. **Adresas:** Kaunas, Nepriklausomybės aikštė.

39 (435) nr.

Kaunas, 1927 m. d. rugsėjo m. 28 — spalio m. 4 d.

IX metal.

Gusarų pulko šventei praėjus.

(1927. IX. 25 d.)

*Mūsų vadas pirmas-jojo
Maršą orkestras užgrojo.
Žmonės bėga, languos karias
Ir praleidžia taip gusarus.
Kariaga.*

Rudeninė saulutė skaisčiai šviečia, ir lyg sako: „šiandieną jums skaisčiai šviesiu ir gėrėsiuos laimingųjų džiaugsmu“. Tie laimingieji ir buvo mūsų tą dieną pakrikštyti ir vėliava apdovanoti gusarai.

J. E. R. Prezidentas savo aktu iš 1927. IX. 25 d. paskyrė pulkui globėją — Didįjį Lietuvos Etmoną Kunigaikštį J. Radvilą ir jį apdovanojo pulko globėjo vėliava. Kaip gusarų pulkas susikūrė, kur ir kada jis kariavo — jau rašiau „Kario“ 38 nr. Dabar noriu aprašyti, kaip gusarai rugsėjo m. 25 d. šventė savo pirmąją pulko šventę.

Iškilmės prasidėjo 10 v. Šv. Mišiomis, atlaikytomis vyr. kar. kapeliono kun. Polubinsko. Į jas atvyko J. E. R. Prezidentas, ministrai, svetimų valstybių atstovai, aukštieji karininkai, ulonai, valdininkai ir šiaip buvę gusarai ir kviesti svečiai, o jų visų buvo gero kai. Per Šv. Mišias gražiai grojo pulko orkestras, gi gusarai kepures nusiėmė, ant arklių sėdėdami, širdingai meldėsi, prašydami Dievo palaimos būsimam Tėvynės vadavimo darbui. Daug kas jų nebematys tokių retų iškilnių ir tik namo parėjęs, lietingame rudens vakare, papasakos savo vaikučiams, kaip graži ir iškilminga buvo toji gusarų šventė. Po pamaldų kun. Polubinskas pasakė gražų, šventei pritaikintą pamokslą; žmonės sako, kad per kai kurių gusarų skruostus riedėjo susijaudinimo ašaros.

Pasigirdo: „pulkas, pikes ranson kardus lauki“ sugrojo pulko orkestras, sutrypė arkliai, sužibo gusarų akys: juos sveikino J. E. R. Prezidentas; tik ir girdėjosi stiprūs, drąsūs: „Sveikas Tamsta!“

Vėliava įteikta, pulko vadas ją priimdamas duoda pasžadėjimą ją su pulku ginti „iki paskutinio kraujo lašo“. Vėliavai pagerbti vėl paduodama komanda. Pulkas jai saikdinamas.

Po tų visų apeigų J. E. R. Prezidentas pasveikino gusarų pulką su šiomis dviem iškilnėmis. Tarp kitko jis sako: „juk ir dabar, kaip anuomet, graso mūsų šaliai, mūsų tautai iš vidaus ir iš užsienio anarchijos (netvarkos) tvanas. Norint jam atsisipirti, reikia mūsų karių šeimai išsišaukti tvirtą lietuvišką dvasią, paveldimą iš didžiojo Lietuvos etmono“...

Jam baigus kalbėti k. a. ministeris kviečia gusarus 3 kart sušukti „valio“ mūsų Tautos Vadui — A. Smetonai. Aikštėj aidi garsus, ilgas „valio“.

Pasigirdo apelis (trimitas) — jam atsakė pulko orkestras ir pulkas žengia iškilmės maršu.

Priesaky p. vadas pulkin. Jackevičius, štai jis priėjo R. Prezidentą ir nuleidęs kardą, žiūrėdamas į J. E. R. lyg klausia: „ar jau, įsakyk, vade, ir Vilnius bus mūsų, nes matai kokia nenuveikiama, jauna, drąsi jėga žengia paskum manęs“. Ir pasirodė tos jėgos vadai: kpt. Bačkus, veddamas mokomąją k-ą, kpt. Litvinas, kpt. Matulevičius, v. ltn. Labutis, kpt. Lepecha veddami savo eskadronus ir jų jauniausis ltn. Grigas voros uodegoj, veddamas ryšių k-ą. Minioj ir estradoj girdėti daug pagyrimų, ypač pradėjus joti rīscia ir šuoliais. Po parado vyriausybė ir svečiai lankosi po kareivines, kareivių klubą, skaityklą, visur gražu, švaru, šventės nuotaika.

Baigus kareivines žiūrėti, įvyko labai gražus faktas. Į kareivinių aikštę sargybiniai veda tris nusikaltusius ir areštuotus gusarus; jie sustojo ties J. E. R. Prezidentu. Jis klausia už ką jų kiekvienas sėdi, ir sužinojęs, kreipdamasis į kiekvieną skyrium, sako: „del šios dienos iškilnių, dovanuju tau, gusare, tavo likusią bausmę; p. vade, prašau paduoti pareiškimą del šio dovanojimo“. Sužibo jau laisvų gusarų akyse padėkos ašaros, nušvito veidai, nuriedėjo džiaugsmo ašara ir jie, lyg paukščiai paleisti iš narvelių, laisvai skrido į savo eskadronus ir linksmus draugus, tvirtai pasiryždami daugiau niekad nenušikalsti...

Pietūs. Manėžė daug stalų, ir dar daugiau gusarų ir svečių. Visi gardžiai valgo, šnekūčiuojasi ir geria alutį.

Per pietus J. E. vėl prabilo į gusarus primindamas 1919 m., kada gusarai-savanoriai patiko jį grįžtantį iš užsienio į Lietuvą; jis kartu džiaugiasi, kad gusarų tarpe yra vienintelis kun. Radvilų ainis — kun. Konstantas — kuris lyg atstovauja pulko globėją. Po jo kalba p. vadas pulkin. Jackevičius. Tarp kitko jis pasakė: „Tėvynei paliepus, mes išpildysime vėliavoj rašytų žodžių prasmę — „nugalėsime ar mirsime“. Jam baigus kalbėti į gusarus atsiliepė ir kun. Konstantas Radvilas, kuris pradžioj pabrėžė, kad ne tik jums, I pulko gusarams, bet ir man yra didelė šventė, tarp kitko jis pasakė: „Tradicijos senų vadų — L. etmonų, jūsų vadų rankose nežus. — Šios karių tradicijos — aiškios ir trumpos: tikėjimas ir tėvynės meilė. Kario ir piliečio pareigoms nepaprastas atsidavimas, begalinė

15 v. Vileišio aikštėj prasidėjo raitųjų sportas. Dievuliau, tu mano, kiek ten įvairių kliūčių, apie kurias pėstininkai ir nesapnuoja. Bet mūsų ginklo draugai — gusarai jų nesibijo, nes taip išmiklinti, kad tas kliūtis nugali be baimės, lyg žaisdami. Raitų sporto programą sudarė: karininkų ir kareivių užjojimai, bereiterio Pivoro aukštojo jojimo mokslo pradžia, džimchana (Kaukazo raiti žaidimai) — 11 nr., kirtimas, dūrimas, džigitavimas.

Prizus laimėjo: už „conours hippique“ I prizą — J. E. R. Prezidento — kpt. Bačkus, ir kar. vado gen. Žukausko — v. ltn. Kirkila, II — v. ltn. Eidukaitis, III — v. ltn. Šilas. Iš kareivių: I prizą vachm. Ambrazevičius, Čekoslovakijos konsulo prof. Galia — vachm. Tarijonas, II — v. p. Kokarevičius, III — gus. Krištaponis.

Už kirtimą: I prizą — v. p. Čereška, II — nauj. Sirmutis, III — j. p. Radziukevičius, IV — v. p. Skorulis.

Už dūrimą: I prizą — gus. Rancevas, II — nauj. Šimkus, III — nauj. Juodis, IV — grand. Bareika. Už džigitavimą: I prizą — v. p. Jankauskas, j. p. Šimas, v. p. Martužas ir gus. Domgaila. Vakare kareivių klube buvo vaidinimas ir šokiai, Karininkų Ramovėj — balius.

Sportą pamatęs ir sunkias mokymo sąlygas sužinojęs ir geriausias specialistas gali pasakyti, kad daugiau padaryti negalima. Kas sporte nesigėrėjo užjojimų dalyviais, per įvairias kliūtis šokančiais stinos lengvumu? Kas neplojo bereiteriui Pivorui dėl jo arklio „Špers“ valso, polkos ir p. vado arklio suktinio šokimo? Ar negražūs buvo mūsų gusarų dūrimai, kirtimai? O džigitavimas — juk tai tikri „cūdai“. Teko ir man matyti džigituojančius tikrus kazokus — mūsų gusarai, be meilėkavimo pasakysiu, mažai kuo nuo jų, iš mažens ant arklio augančių kazokų, atsilieka. Ne vienas svetimų valstybių atstovas, tik pečiais traukė ir manė, kad kiek daug gali padaryti tik vienas pulkas, o juk mūsų raitininkų atsargoj yra tūkstančiai. Taigi toji šventė, tave, mielas

gusare, turi skatinti ir toliau dirbti, nes tavo darbus įvertino visuomenė ir džiaugėsi jais, ką tu girdėjai savo ausimis ir matei savo akimis.

Garbė tau, bet dar didesnė tavo vadams, kurie sugebėjo tave taip greit išmokyti. Juk nuo senai sakoma, kad „kavalerija verta to, ko verti jos viršininkai“, ir tai dar kartą įrodė pirmoji gusarų pulko šventė.

Plk. ltn. R. Burakas.

I gusarų D. L. E. K. J. Radvilos pulko vėliava. Viena pusė.

drąsa, mirties panieka. Radviliečiai! Pirmyn! *Mums nėra atgal*“. Jis pulkui padovanojo du krištalo sidabru padabintus bokalus. Po jo kalbėjo kunig. G. K. Beržanskis; gen. Žukauskas, linkėjo gusarams kilnių darbų; Vyr. Štabo v-kas g. št. pulkin. Plechavičius, ilgiausiai buvęs pulko vadu, linkėjo ir toliau likti doriais kareiviais ir kovoti su „svieto lygintojais“ iki jų visiško nugalėjimo, kad tuo užtikrintų savo tėvų, gimiinių ir šiaip piliečių ramų gyvenimą ir turto saugumą. Vyr. vardu sveikino finansų ministeris.

Karo šunes.

Imperatorius Karolis I vieną kartą eidamas į mūšį taip prabilo į savo karius: „aš esu įsitikinęs, kad jūs būsite taip pat narsūs, kaip ir jūsų šunes“. Šunes įvairiems karo reikalams buvo naudojami dar gilioj senovėj pas aigiptiečius, romėnus ir graikus. Vidur-

amžy ir naujame amžiuje jų tarnyba karo įgulose, pilyse ir net mūšiuose irgi nemažiau buvo vertinama, taip pav. San-Molo miestas (Prancūzija) neturėjo kitos įgulos, kaip šunų, tas paprotys tęsėsi iki 1770 m.; ties Granzonu mūšyje šveicarų šunes nugalėjo bургundus.

Anglijos karalius Genrikas VIII, siųsdamas karaliui Karoliui I pagalbą savo kariuomenės 4000 karių, siuntė tiek pat ir šunų. Napoleonas I irgi naudojo šunes karo reikalams; net istorijoje yra žinomas prancūzų kariuomenės šuns „Mustašo“ vardas, kuris mūšyje ties Austerlizu šiaip išgelbėjo savo pulko vėliavą. Vėliavininkas buvo mirtinai sužeistas ir austrai tą vėliavą buvo jau paėmę, bet Mustašas puolė tą austrą, ir išrovęs iš jo rankų savo vėliavą, nunešė ją pulkan. Pasienio sargybose veik visose kariuomenėse irgi laikomi šunes, kurie savo gera klausa ir uosle suuodžia ar tai kontrabandininkus ar priešus.

Sistematiškas šunų mokymas ir jų naudojimas grynai karo reikalams prasidėjo vokiečių kariuomenėje dar 1884 m. Goslaro mieste ir jau 1886 m. vokiečių lauko tarnybos statutas nusako, kaip karo šunes gali būti naudojami priekinėse postose. Be to, juos mokė suradinti sužeistus, be žinios dingusius ir paklydusius savo karius, būto ordonansais, ryšių priemonėmis.

Vokiečių pavyzdžius pasekė austrai, danai, rusai, prancūzai ir kiti. Paskutiniame kare karo šunes vaidino irgi svarbų vaidmenį, ypač ryšių tarnyboj.

Ginklams ir technikai tobulėjant ir augant, pasikeitė ir taktika. Dabar jau dingio masinės grumtynės dienos metu atvirame lauke. Karo veiksmai eina iš pasalų, gilia naktimi. Tokiose sąlygose mūsų kūno pajautimai: matymas ir klausa ne visada padės, todėl ir imamasi šunų pagalbos.

Ir mūsų naujai atgimusioj kariuomenėj numatoma naudoti šunes, kaipo ryšių priemonės. Mūsų lauko tarnybos statute 109 § taip apie juos yra parašyta:

„Šunes, tam tyčia išmokyti, yra vartojami korespondencijai nešioti atstumuose iki 5 kilometrų. Šunų bėgimo greitis — 1 kilometras per 5 — 6 minutes. Jie sėkmingai galima vartoti ryšiam postovio apsaugoje, o per kautynes tuose baruose, kur priešininko ugnis ypatingai smarki.“

Kovos laukuose žmogus, įvairių priemonių trukdomas, sunkiai slenka pirmyn. Jo vietoj su pranešimu dažnai geriausia yra pasiųsti šunį, kuris ir greičiau nubėgs (3 — 5 kil. minutė) ir bus mažesnis negu žmogus, taikyns. Bet tokie šunes šiam darbui turi būti gerai išmokyti.

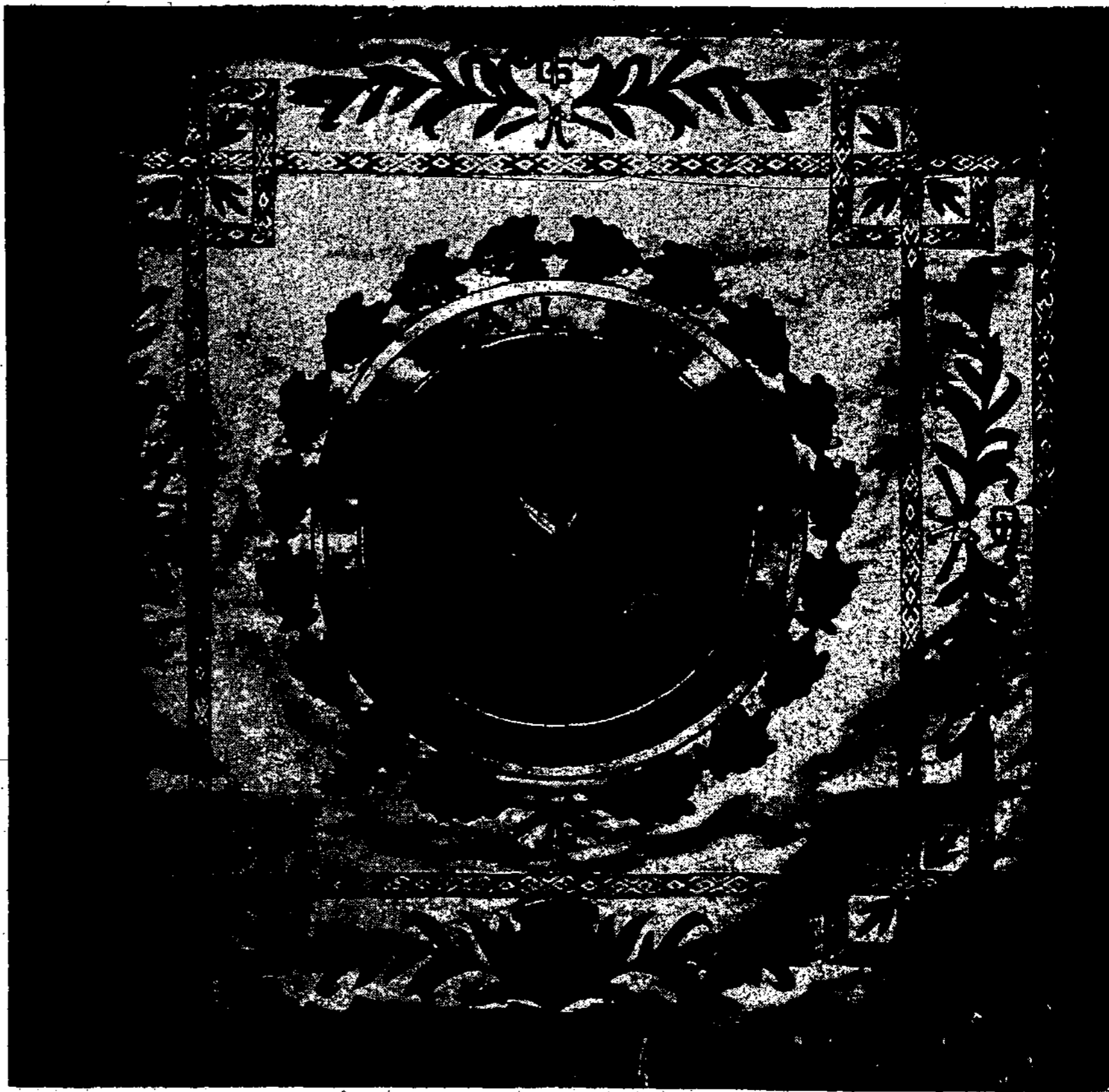
Patsai mokslas glūdi tame, kad šuo pripranta prie keletos žmonių, kurie juos maitina ir juos moko. Visi kiti žmonės turi būti jam svetimi ir jis ne tik prie jų neprieina, bet ir valgio nepriima, nes jis tikrai tą valgo, ką jam duoda jo maitintojas. Tas daroma dėl to, kad kas nors jų nenunuodytų.

Kada reikia iš vienos į kitą vietą siųsti pranešimą, tada šunį su dviem jo palydovais atveda į pirmą punktą, kur lieka vienas palydovu, kitas gi su šunimi eina į kitą punktą, kame ir lieka. Šuo matė kelią, kuriuo jis buvo vedamas ir todėl, kai mokovas įdės į jo antkaklį (kaklo diržą) pranešimą ir pasakys „į postą“, jis bėks į pirmąjį ir tik jam atiduos tą pranešimą.

Kai kada šunes pripranta bėgti ir nepažįstamu keliu, tik ranka nurodžius linkmę, bet ten iš anksto

jau turės būti pasiųstas jį pažįstantis žmogus, kuris jį patiks ir paims iš jo tą pranešimą. Jei šuo tą kelią bėgdamas nerastų palydovo ir sustotų ties nepažįstamais žmonėmis, tada jie turi jam surikti „į postą“ ir ranka parodyti viršininko link, kame bus jo palydovas. Kai karo šunį pradės daug kas maitinti ir glostyti, tada jis išpaiks ir atiduos pranešimą visiškai nepažįstamam žmogui, todėl reikia daboti, kad prie šunų niekas, be jų palydovų, neprieitų.

Mokymui parenkami našūs ir gudrūs šunys. Stiprus šuo be pranešimų, gali nešti ir šovinius tam tikrame balnely. Taigi nereikia jau taip kratytis šunų, kurie ir mūsų kariuomenėj atnešė naudą, kaip tai galėjote skaityti „Kario“ straipsniuose, pav. pulk. leit. L. Butkevičiaus „Kuopos šuo“ ir dar kituose. Jei

1 gusarų D. L. E. K. Jonušo Radvilos pulko vėliava. Antroji pusė.

prisiplakė prie kariuomenės dalies geras, sumanus šuo — priglausk jį, papenk ir išnaudok jį kur bus reikalingas. Kariuomenės dalims reikėtų šiuo klausimu pačioms susirūpinti, nelaukiant kol karo vadovybė, stambesnių reikalų apkrauta, privers tą daryti. Knygų šiuo reikalu yra mūsų Centlinėj Kariuomenės Bibilotekoj; iš jų ir galima išmokyti kaip reikia mokyti šunes, kad jie būtų tinkami ir karo reikalams.

Bks.

Restoranė sėdi lietuvis ir vokiečys — valgo pietus; lietuvis žuvį, vokiečys — lašinius. Lietuvis pavalgęs prieina prie bufeto ir sako: „prašau duoti alaus, žuvis nori plaukioti“. Vokiečys, pasižiūrėjęs, greitai baigia valgyti ir priejęs prie bufeto sako: „prašau duoti alaus, kiaulė nori gerti“. Lietuvis kuo neptyšo iš juoko, kad po pietų vokiečys save kiaule pavadino.

Juozas Žengė.

Gusariška daina.

Puikias merges, merges visas,
 Tai išbučiuosiu lankoj.
 Išbučiuosi merge, tai kąs —
 Dar pasijuoksi rytoj...

Dar pasijuoksi rytoj,
 Dar pakvatosi poryt
 Argi gusarui galvot
 Ką meilė, ką padarys...

Visos mergės, mergės tikrai
 Oi lauk, vai lauk vakare.
 Mergių meilė, meilė — žinai —
 Gusarui juokū nueis.

Gusarui juokū nueis: —
 Ija,ėja aldarai!
 Geresnės vyro dalies
 Nieks ir niekur nesuras!

Tamsios naktys, naktys žvaigždėm.
 Armonika — netylės!
 Mergių širdys verks panaktėm —
 Gusaras argi mylės?

Gusaras argi mylės? —
 Tik juokū, tik aldarai.
 Jam šimtą mergių aplėkt
 Su savo žirgu gerai.

Rytą žirgus, žirgus šauniai
 Išjosi žalion lankoni
 Išgalysi kardą aštriai
 Gal ķirsi priešą rytoj...

Ei, mano mergės rytoj
 Ei, mano mergės poryt
 Argi gusarui galvot
 Ką meilė, ką padarys...

Vokiečių jaunuomenės prieškarinis paruošimas.

Didžiojo karo laimėtojai — sąjungininkai ne tik užkrovė vokiečiams sunkią naštą ir atėmė kolonijas, bet sutvirtinti savo laimėjimams, sumanė pakirsti vokiečių karo galią. Vokiečiams leido laikyti tik 100.000 kariuomenės, kartu su 4000 karininkų. Be to, visiškai uždraudė turėti karo aviaciją, sunkiąją artileriją, šarvuočius, minosvaidžių ir liepsnosvaidžių dalis, nardomuosius laivus, drednautus (didžiausių karo laivų tipas) ir bendrai labai apribojo karo laivyną.

Sąjungininkai labiausiai trukdė dideliame atsarginių skaičiaus paruošimui. Tuo tikslu uždraudė visokias vokiečių prieškarinio pobūdžio jaunuomenės organizacijas.

Bet gyvenimas ką kita parodė. Vokiečiai kariškąjį paruošimą pavadino fiziniu lavinimu. Jų vyriausybė išleido nuostatus apie visuotinį, privalomą jaunuomenės fizinį lavinimą iki jie sukaks pilnų metų. Tą fizinį lavinimą, arba tikriau pasakius kariškąjį jaunuomenės paruošimą, atlieka skaitlingos vokiečių kariškos organizacijos, kurios glaudžiai dirba su karo vadovybe ir vadovaujasi jos patarimais. Kad tų organizacijų darbas būtų tvarkingas, karo ministerija nustatė bendrą mokymo planą ir paruošė tam tikras programas. Tose programose vadinamasis fizinis lavini-

mas padalytas į tris klases, kurios einamos per 3 metus. Žemiausioje 3 klasėje išeinamas naujoko mokymas, jis trunka 1 metus. Po metų, egzaminus išlaikius, mokiniai pereina į 2 klasę, o dar po metų — į 1, kuri jau yra puskarininkių mokykla.

Kariškos organizacijos nepasitenkina vien pėstininkų ruošimu, jos savo darbą varo daug plačiau. Jos kuria kavalerijos, artilerijos, tankų, pionierių, ryšių, motociklistų ir auto skyrius ir aviacijos, jojimo, šoferių ir visų ginklo rūšių puskarininkių mokyklas. Be to, kai kurių kariškų dalykų, k. a. ryšių, sanitarijos ir kanceliarijos tarnybos, mokomos ir moters.

Šiam plačiam darbui, žinoma, reikalingos nemažos lėšos. Bet jos lengvai surenkamos iš duosnios visuomenės ir iš narių mokesnio.

Organizacijos turi slaptus, gerai užlaikomus ir saugomus ginklų ir amunicijos sandėlius; be to, kai kurios organizacijos, kaip pavyzdžiui „Stalhelm“, savo ištikiems nariams duoda net ir ginklus.

Šių organizacijų darbo vaisiai — didelis skaičius gerai paruoštų atsarginių, kurie, ištikus karui, paruošti stoti į kadrinės kariuomenės eiles.

V. I. Vitis.

Savanorių sveikinimas.

1-jam gusarų Didžiojo Lietuvos Etmono Kunigaikščio Jonušo Radvilos pulkui.

Mes, Lietuvos kariuomenės savanoriai, sveikiname Jus, Gusarai, aštuonerių Jūsų gyvavimo metų šventėjel!

Mes, savanoriai, dar gerai atsimername tas kovų dienas, kada ginklu rankoj valėme Tėvynę nuo įvairių priešininkų ir kovojome dėl Vilniaus išvadavimo. Bet, deja, smurtas ir priešininkų apgaulės ne tik išplėšė mums Vilnių, bet dar neleido jo išvaduoti tinkamą mums kovų valandą.

Padėję ginklus grįžome prie plūgų dar neatlikę savo uždavinio ir galutinai neatsisveikinę su ginklu, nes tikėjome greit sugrįžti prie jo. Ir grįšime, kai išgirsime Jūs, Gusarai, žirgų trepsėjimus ir linksmus jų žvengimus jojant į garbės karą Vilnių vaduoti, Jūsų plėvėsuojančią vėliavą pulko priešaky ir Jūsų narsias gusariškas kovos dainas. Vieni mūs grįšime į Jūsų eiles jas papildyti, kiti į kitas dalis ir visi bendrai įkūnysime tautos troškimą — ant Vilniaus bokšto amžinai pakelti Lietuvos vėliavą, kurios raitas Vytis valdytų jau sujungtą mūsų valstybę ir niekam nebeleistų jos draskyti ir zudyti.

Gusarai, šioj Jūsų pulko šventėj, turėdami progos pareikšti Jums savo nuosirdžius linkėjimus ir toliau narsiai kovoti dėl Tėvynės, drauge pabrėžiame, kad mes tikime, jog mūsų gusarų aštrus kardas perkirs lenkų nutiestą grandinį, neleidžiantį mums pasiekti Vilnių.

Valio, Gusarai! Vilnius laukia, kada sušvytės Jūsų kardas jo laukuose ir pakirs baltajam arui sparnus.

L. K. Savanorių Sąjungos Kauno Skyrius.
 Kaunas, 1927 m. rugšėjo m. 25 d.

Komanda kuopos vadui.

(Tikras atsitikimas)

Vienoj kuopoj, ką tik po naujokų apmokymo, vienas jaunas kareivis dar pirmą kartą buvo paskirtas kuopoj dežuruoti. Jam bedėžuruojant įėjo į kareivines kuopos vadas. Dežuruojantis vadą pastebėjo tik jam praėjus pro jį, ir pradėjo vadą iš užpakalio vytis. Kadangi kuopos vadas jo nepastebi ir nesustoja, tai jaunas dežuruojantis griebėsi savotiškų priemonių vadą sulaukyti ir raportuoti. Staiga kuopos vado užpakaly sukomanduoja: „Tamsta, kuopos vade, su-stok! aš raportuosiu“.

Jauniausias mūsų poetas

Užpraeitą savaitę jam sukako tik 16 metų amžiaus. Pradėjo rašinėti eilėraščius ir kt. raštus jau nuo 11 metų. Jo eilėraščių ir apysakūčių buvo įdėta „Kary“, „Lietuvoj“, „Iliustruotoj Lietuvoj“ ir kituose laikraščiuose. Daugiausia rašinėja eilėraščius.

Šis gabus jaunuolis yra neturtingų tėvų. Jo tėvas juodadarbis, uždirbęs tik 130 lt. mėnesiui, ir savo gausingą šeimą (iš 7 žmonių) vos beišmaitina. Todėl savo vyresnįjį sūnų Vacį negali leisti mokytis ir šis priverstas uždarbiauti, kad ne tik šave išlaikytų, bet ir tėvui padėtų.

Vacys Šugždinis.

Dabar tas jaunuolis dirba Valstybės Spaustuvej, prie raidžių rinkimo, o vakarais lanko gimnaziją suaugusiems (4-ją klasę). Toki padėtis, nors ir gabiam jaunuoliui, gana sunki.

P. A. Rucevičius per „Lietuvą“ kreipėsi į mūsų visuomenę, prašydamas susirūpinti šiuo talentingu vaikučiu ir jam kuo nors padėti mokslui eiti. Susirūpinusiems Vacio Šugždinio likimu, žada suteikti daugiau žinių asmeniškai (Žiūr. š. m. „Lietuvos“ 181 nr. iš VIII. 13.).

Šiam „Kario“ nr. dedame Šugždinio apsakymėlį „Bermontininkas“ ir čia jo atvaizdą.

Bermontininkas.

Grazus rudens vakaras. Aplink tylu ir tuščia. Tik gerai įsiziūrėjus į tamsą galima buvo pastebėti du slenkančius kūnus. Tai buvo lietuvių žvalgai. Jie lipo į statų kalnelį. Už kokių porą šimtų žingsnių jie pamatė daugybę karių — tai buvo Bermonto armija. Jie norėjo kuo greičiausiai pranešti saviesiems apie gresiantį pavojų, bet atsigrįžę pamatė į save atstatytus keturis durtuvus.

— Rankas aukštyn! — sušuko vienas bermontininkų, atėmė šautuvus ir liepė eiti pirmyn.

Bet kol vieni atiminėjo šautuvus, kiti tuo tarpu apvalė kišenių. Vienas žvalgų rėžė bermontininkui kumščia į galvą ir jį apsvaiginęs pasileido bėgti.

— Nešauti! — suriko vienas bermontininkų, ir atidavęs antrą žvalgą vienam savųjų, pradėjo vyti bėgantįjį. Jam padėjo vyti dar kitas bermontininkas.

Antrasis žvalgas, Vincas, tuo tarpu traukė bermontininkų stovyklon. Jis nusiminė. Dabar jo draugai, po ilgos ir sunkios kelionės iš kovos su lenkais sugrįžę, išsėjosi ir nė nenumanė apie gresiantį pavojų. Nebėra kam jų perspėti. Bet viena mintis dar jį ramino, gal išsigelbės jo draugas.

Tuo tarpu jie priėjo stovyklą. Kai kur degė nedideli laužai, o apie juos šildėsi bermontininkai. Aplink buvo primėtyta ginklų ir tuščių bonkų. Vincą surišo ir pamatė į pakrūmę.

Slinko ilgos valandos. Vincas iš bermontininkų kalbos ir ruošimusi suprato, kad priešas ruošiasi pulti lietuvius dar tą pačią naktį.

Praslinko dvi ilgos valandos. Ugnies šviesoje Vincas pamatė savo draugą visą sukruvintą, surištą ir sudraskytą drabužiais. Jį taip pat pamatė šalia Vinco.

— Ar tau nepasisekė ką nors padaryti, kad draugai suprastų apie gresiantį pavojų? — paklausė Vincas savo draugo.

— Nel! Aš bėgau... vieną man pasisekė nugalėti; su didelė ir stora šaka aš jam išmušiau iš rankų šautuvą ir norėjau šauti į antrąjį, bet pirmasis pasikėlęs griebė man už rankų ir sulaukė. Paskui pajutau, kaip kažkas smogė man į galvą ir daugiau nebeatsimenu kas su manimi atsitiko, tik kai atsipeikėjau, pamaciau vieną iš tų niekšų šalia begulintį, o antrą — nugara į mane atsisukusį ir bešluostantį pirmojo sukruvintą galvą. Norėjau keltis, bet pajutau, kad visas esu surištas ir mano krūtinė ir šalia manęs žolė buvo kruvina. Buvo tamsu ir tik mėnulini išlindus iš debesų matydavau šalia savęs. Pagaliau tas, kuris klūpojo, atsistojo, nusikeikė ir priėjęs prie manęs tarė: „kelkis, tu šunie, tu užmušei mano brolių“ — ir priėjęs spyrė man į šo-

na. — Tą pasakęs žvalgas pradėjo aikčioti ir iš galvos pasirodė kraujas.

Vincas, permetęs akimis visą, aplinkui esančią gaują, staiga pamatė netoli savęs savo mažų dienų draugą Kazį.

— Kazy! — lėtai sušuko jis, — Kazy, eik arčiau..

Bet Kazys ranka parodė, kad šis tylėtų. Apsižvalges aplinkui priešliauzė arčiau prie belaisvio.

— Kazy, kodėl tu tarp šitų niekšų, a? — paklausė Vincas.

— Niekšų? Visai ne niekšų, tai juk geriausi mano draugai... — atsakė Kazys.

— Nejau šitie valkatos tavo draugai, ar tu užmiršai, kad tavo gyslose teka lietuvių kraujas, juk tėvynės meilė turi būti tau brangesnė, negu draugai, o jos gerovė — labiau, negu gyvybė. Grįžk slapta pas mūsų kius, jie netoli nuo čia, pranešk jiems apie gresiantį pavojų — tu atliksi kilnų darbą — išgelbėsi tėvynės gynėjus, kurie jai labai reikalingi ir kurių taip maža — kalbėjo Vincas.

— Aš tau atleidžiu, kaip savo draugui, tuos žodžius, bet jeigu čia būtų kitas tavo vietoje, aš jį nudėčiau, kaip šunį! — piktai sumurmėjo Kazys.

— Kazy, kur tavo širdis?.. Nejau tu pakelsi ranką prieš savo tautą, prieš savo draugus, praliesi jų kraują.

— Mano draugai! Cha... cha... Mano tauta... kai aš skurdau, vargau, tai niekas man nepadėjo, niekas nepadavė pagalbos ranką nei draugai, nei tauta, o dabar, kai laisvesnis pasijutau, tai ir tauta, ir tėvynė atsirado... Eik, tu po velnių ir su savo tauta ir tėvyne... Pažiūrėsim, kaip užners tau kilpą ant kaklo, ar paminės tave nors kartą tavo tauta, kad tu kovojai už jos laisvę, už tėvynę!.. — su panieka prikaišiojo Kazys.

— Bet juk ne tu vienas kentėjai, ne tu vienas nešei sunkų jungą, visi mes kentėjom, visi vaitojom, tik dėka tėvynės sūnų pasišventimui ir aukoms mes atgavome savo laisvę..

— Gera laisvė, nieko sau... Dar aplinkui priešai siaučia, o jie jau džiaugiasi savo laisvę atgavę... — juokėsi Kazys.

— Draugas! — tarė priėjęs vienas bermontininkų — eik, kapitonas šaukia.

Kazys pasitraukė. Po valandėlės sugrįžo virvagliu nešinas ir tarė:

— Nors man labai nemalonu savo draugui virvę nerti, bet ką padarysi, prieš vėją nepapūsi, toks jau vado įsakymas.

Ir pasiėmęs dar porą draugų nuėjo.

Priėję prie vieno medžio permetė per šaką virvę ir tarė:

— Na, garbingieji tėvynės sūnūs, pirmyn už Lietuvos laisvę. Cha... cha... cha, — skardus juokas nuaidėjo per miegantį mišką..

Vinco draugas priėjo prie virvės ir pirmas pakibo ore nuo kraugerio kilpos.

Paskui priėjo Vincas, drąsiai, kaip pridera tikram karini, jis stoji prieš savo budelį Vincui užnerė kilpą.. Pajuto kaip iš po jo kojų išslydo žemė, akyse pasirodė žalias žaibas; išsišiepė veidas, vaizduodamas kūno kančias..

— Kazy, Kazy! — sušuko Vincas, ir išskrido jo siela iš didvyriškos krūtinės..

Tas paskutinis šauksmas suminkštino išgamos bermontininko sukietėjusią širdį.. Kažkokia ugnis užsidegė visame jo kūne, ėmė graužti sąžinę.. Jis lyg sumišo, išskėtęs akis žiūrėjo į savo mirusį draugą.

— Kuo aš galiu atsilyginti už savo darbus! — pamanė jis. — Taip, tik vienas kelias man belieka, grįžti pas savuosius.

Jis nutarė negaišiuojant grįžti pas lietuvius. Jo draugams pasišalinus, jis pasileidė bėgte bėgti. Neilgai bėgus jis pamatė žiburius ir pasuko jų pusėn.. Tik staiga:

— Stok!

Bet Kazys nieko negirdėjo.

— Stok, nes šausiu! — suriko lietuvių sargybinis. Kazys sustojo.

— Tu lietuvis, taip? — paklausė Kazys vos kvapą beatgaudamas, — nuvesk mane greičiau pas savo vadą.

Ir jis tekinas su sargybiniu pasileido į miškelį.

Kazys pranešė vadui apie gresiantį pavojų, apie priešų jėgas, pozicijas ir siūlėsi parodysias kelią į jų stovyklą. Iš pradžių vadas nenorėjo jam tikėti, bet papasakojus apie žvalgus, jų mirtį, vadas įtikėjo ir pasiruošus kariams leidosi pirmyn.

Lietuviai visai netikėtai užklupo bermontininkus ir beveik visus juos suėmė. Tose kautynėse žuvo keletas lietuvių, jų tarpe ir minėtas atsivertėlis Kazys.

Savo žygiu ir mirtimi Kazys atpirko savo kaltes prieš tėvynę ir kūdikystės dienų draugą Vincą.

V. Šugždinis.

Lietuvos gyvenimas

Ministeris pirmininkas prof. Voldemaras Romoj įteikė Vyties Kryžiaus ordiną Musolinui.

Komunistus teisė Klaipėdoj. Rugsėjo 13 d. Kretingos karo teismas 3 Tilžės komunistus ir 1 Klaipėdos krašto, kurie slapta gabeno komunistų literatūrą į Klaipėdos kraštą. Visi nuteisti nuo 3 iki 6 metų kalėti.

Šaulių manevrai. Rugsėjo m. 18 d. Gižų rajone, tarp Mariampolės ir Vilkaviškio, įvyko šaulių rinktinių manevrai. Manevruose dalyvavo šaulių pėstininkai, raitininkai ir kulkosvaidininkai. Saulės teikė sanitarinę pagalbą ir maistą.

Rugsėjo 25 d. įvyko šaulių manevrai tarp Mariampolės ir Alytaus rinktinių. Manevruose dalyvavo iš vienos ir kitos pusės pėstininkai, raitininkai, dviratininkai ir raudonasis bei žaliasis kryžius. Be to, manevruose dalyvavo artilerija ir aviacija. Rinktinės susitiko tarp Prienu ir Alytaus.

Panaikinamos sustojimo vietos. Nuo rugsėjo m. 25 d. jau nebesustos traukiniai šiose buvusiose stotelėse: 1) Naujasodėj (tarp Skapiškio ir Suvainiškio), 2) Naujasodėj (tarp Jonavos ir Ukmergės), 3) Poškėčiuose, 4) Tiltoniuose, 5) Gojely, 6) Popėvėsyse ir 7) Kraštuose (tarp Siaulių ir Biržų).

Geležinkelių pertvarkymai. Susisiekimo Ministerijoj kilo sumanymas pertvarkyti siauruosius geležinkelius.

Norima visai išskirti iš plačių geležinkelių, suprastinti jų administraciją ir duoti daugiau savarankiškumo. Tam įvykdyti projektas numato atskirą siaurųjų geležinkelių direkciją.

Okupuotoji Lietuva. Lenkai ubagauja. Rugsėjo m. 11 d. Kimontų bažnytkiemy vienas lenkų poručnikas, užsilipęs ant vežimo, išdrožė ilgiausią prakalbą, prašydamas gevyntojų aukų lenkų karo aviacijai statyti. Pasak jo, lenkai dar mažai turi lėktuvų.

Nauji mokesčiai. Netinką kariuomenėj tarnauti vyrai turės mokėti tam tikrą mokesį. Mokestis bus nuo 10 iki 20 zlotų per metus.

Kariuomenės gyvenimas

K. A. Ministerio pulk. Daukanto sveikinimas.

K. A. Ministeris pulk. Daukantas 1927. IX. 24 d. susituokė su p. Ciuvinskaite. Ji, grįžtantį iš Palangos, sekmadienį 25 d. 8 v. sutikti stoty susirinko daug karininkų su kar. vadu ir Vyr. Stabo v-ku priešaky. Buvo ir mūsų ministerių ir šiaip aukštų valdininkų. Traukiniui sustojus pasirodė linksmi šypsuojuantis pulk. Daukantas su savo jauna žmonele. Jiems iš vagono išlipus visų karininkų vardu juos sveikino kar. vadas. Poniai buvo įteikta plokštai gėlių. Be to, stoties svečių kambariuose, susirinkę svečiai, mažuma pasišnekuciavę ir palinkėję pulk. Daukantų šeimai laimingos gyvenime kloties, išsiskirstė, kas namo, o kas jau į gusarų iškilmes.

K. M. Valdybos sveikinimas, pasiūstas K. A. M. pulk. Daukantui.

Palanga. Pulkininkui Daukantui Karo Mokslo Valdybos karininkai, maloniai minėdami Jus, kaip savo buvusį viršininką, nuoširdžiai skuba pasveikinti nepaprastą gyvenimo valandą, sutuoktūvių dieną, ir palinkėti saulėtų dienų, Matusalio amžiaus ir Kęstučio laimės.

Tad šimtą kartų valio naujam ir skaisčiam tėvynės židiniui *Viršininkas ir karininkai.*

Priesaika. Rugsėjo 25 d. įvyko jaunų Aviacijos kareivių priesaika. Pamaldas ir priesaiką atlaikė technikos pulko kap. kun. Sidaravičius. Po pamaldų pasakė priesaikos reikšmei pritaikintą pamokslą.

Po priesaikos Aviacijos v-kas pulk. leitn. Pundzevičius sveikino jaunosius kareivius su eilinio laipsniu. Už lietuvių tautą, jos vadus ir kariuomenės viršininkus sušukta garsingas valio!

Sueję į senųjų draugų eiles, dainuodami ir kupini džiaugsmo grįžo į kareivines.

Kinas. Rugsėjo m. 24 d. pradėjo veikti Aviacijos kinas rudens ir žiemos sezonui. Pirmą dieną apsilankė daug p. p. karininkų su poniomis. Salė prisirinko pilnutėlė.

Mokosi. Šiais mokslo metais lanko vakarais įvairius kursus bei gimnazijas 16 Aviacijos kareivių.

Vyr. pusė. St. Čepulis.

Aviacijos nelaimė. Rugsėjo m. 24 d. lakūnas vyr. ltn. Mačiuika, pakilęs apie 400 mtr., nukrito. Lėktuvas gerokai apsikūlė; lakūnas sužeistas.

Kauno igulos kareivių klubas. Rugsėjo 1 ir 2 d. klubo kinematografas kareiviams rodė romaną: „Du skridimai aplink pasaulį“ ir komediją: „Amoro burtai“. 5, 6 ir 7 d. d. ėjo tąsa ir galas: „Du skridimai aplink žemės skritulį“. 12, 13 ir 14 d. d. rodė dramą; „Apašos žula“ ir komediją: „Pamestas vyras“.

Per tą laiką į kiną apsilankė kareivių — 721, civilių — 123.

IX-3 2 pėst. pulkas suruošė vaidinimą ir šokių vakarą, jų pačių orkestrui griežiant.

8 d. technikos pulko mokomoji kuopa suruošė šokių vakarą.

10 d. technikos p. karininkai suruošė klūbe savybinį šokių vakarą.

11 d. technikos pulkas suruošė tokį vakarą, koks klūbe per jo visą veikimą kažin ar buvo. Ne tuo jis įdomus, kad publika buvo įleidžiama tik su pakvietimais, ne tuo kad gerai suvaidino vieno veiksmo komediją „Dėdė atvažiavo“, bet kad buvo ir dainos. Vaidinimas gerai pavyko dėka kap. Kascevičiaus. Po vaidinimo, diriguojant, rodos, Kunauskui, tech. p. kareiviai, padainavo: „Kelkis lietuvi!“, „Eikim seselės į darželį“, „Gegužinės daina“, „Kur giria žaliaja“ ir „O tai dyvai“.

Šio vakaro dainos sukėlė ypatingai linksmą ūpą ir gerą nuotaiką. *P-lis.*

Šiaulių igula. Ir vėl negailestingoji mirtis šiame antrakart išrauna iš vaidatiečių šeimos jau antrą jaunutį jų narį — naujoką Juozą Mulskį, kuris mirė pulko ligoninėje š. m. rugsėjo mėn. 15 dieną; palaidotas Šiaulių miesto kapinėse rugsėjo mėn. 17 d.

Liūdi 8-as pėst K. K. Vaidato pulkas, netekęs dviejų jaunų savo kareivių: a. a. Stasio Rupkaus ir Juozo Mulskio. Ir kaip neliūdėti? Juk išsiskyrė iš mūsų tarpo jaunuoliai bepradėdą siekti gyvenimo tikslų, tikėdamiesi daug darbų nuveikti, ruošdamiesi tarnauti Tėvynei. Bet negailestingoji mirtis pakerta viską... Tik pasilikę draugai, nupynę vainikus, neša uždėti juos ant jų kapo. Kapelionas atgiedojęs: „Liberate me Domine...“ lydi jaunuolio lavoną į amžiną poilsį, paskui lavono eina — vadai su skausmu širdyse, jų užpakalyje — orkestras, grieždamas liūdną laidotuvių marsą.

Lai tau būna lengva, jaunasis broli, Tavo taip mylima Žemaičių žemelė.

Vyr. pusk. Edv. Jagminas.

Sprogimai Panevėžy. „Elta“ praneša, kad rugsėjo m. 21 d. apie 11 val. per šaudymus 4 pėst. pulke per neatsargumą sprogo šompolinė granata. 1 karininkas ir 1 kareivis sunkiai sužeisti ir 1 karininkas ir 13 kareivių lengvai sužeista. Sunkiai sužeistasis karininkas po valandos mirė.

Mariampolės igula. Šiomis dienomis prasidėjo jaunųjų kareivių egzaminai iš naujokų apmokymo programos. Kasdien iškvočiama po dvi kuopas. Egzaminai rodo, kad jaunųjų kareivių rimtai ir sąžiningai mokytasi garbingo tėvynės gynimo mokslo, nes visi parodė gerą dalykų supratimą.

Radio. Rugsėjo mėn. pradžioje pulko kareivių rūmuose įvestas radio. Rysių kuopos vado prižiūrimas aparatas veikia beveik kasdien, teikdamas kareiviams malonios progos dažnai pasiklausyti įvairių paskaitų, koncertų, duodamų Kauno ir kitų žymių Europos radio stočių.

Stygų orkestras. Senai brenęs sumanymas — suorganizuoti pavienius pulko griežikus — mėgėjus virto kūnu ir štai pulkas turi visai padorų stygų orkestrą, deja, tik iš dvylikos, bet už tai neblogų savo srity specialistų. Sumanaus p. Ostrausko vedamas orkestras įvairina kareivių laisvalaikį. Kol kas orkestras skambino viese tik, kada veike pulko kinematografas, gi pastaruoju laiku jis rimtai ruošiasi ir prie viešo koncerto.

P. K-tis.

Užsieniai

Lietuvos ministeris pirmininkas prof. Voldemaras ir kiti Lietuvos atstovai rugsėjo m. 22 d. buvo apsilankę pas Sv. Tėvą. Sv. Tėvas laimino delegaciją ir visą Lietuvą.

Sutartys. Romoj pasirašyta Lietuvos Italijos trečiųjų teismo ir prekybos sutartys. Prekybos sutartis pasirašyta didžiausio palankumo pagrindu. Lietuvos ministeris pirmininkas prof. Voldemaras uždėjo vainiką ant nežinomo italų kareivio kapo Rome.

Ką padaro sausros. Queendlande, Australijoje, del nepaprastai sauso oro žuvo apie 7 milijonus avių.

Lėkė aukštyn kojomis. Vokiečių lakūnas Fieseleris lėkė 15 minučių apverstu lėktuvu, galva žemyn. Tai naujas bandymas aviacijoje.

Amerikos legioninkų suvažiavimas. Pastarojoje savaitėje įvyko Amerikos legioninkų suvažiavimas Paryžiuje. Atvyko apie 4000 asmenų. Apie 10.000 žmonių minia (iš amerikiečių) praėjo svarbesnėmis Paryžiaus gatvėmis, pro pergales arką ir nežinomojo kareivio kapą. Kiekvienas legioninkų, praeidamas pro sakytą kapą, padėjo ant jo įvairiausių spalvų gėlių.

Visi Prancūzijos miestai iškilmingai paminėjo tą Amerikos legiono šventę. Komunistai, kaip ir visur, ir čia norėjo pakenkti tai šventei, ruošdami demonstracijas, bet policijos sudrausti turėjo užsičiaupti.

Dar nematytas oro milžinas. Fridrichshafene, Vokietijoje, kaip praneša laikraščiai, bus statomas dar nematytas oro milžinas — cepelinas „L. Z. Nr. 127“, kuris savo didumu prašoks visus ligi šiol buvusius cepelinas. Jis būsiąs kaip reikiant pabaigtas 1928 metų pavasarį. Statytojas dr. Ekeneris mano lėkti su ta baisenybe aplink visą žemės kamuolį vien del reklamos. Naujasis oro milžinas turėsias talpumo 105.000 kub. metrų, ilgumo — 230 metrų, o greitumo — 130 kilometrų per valandą (vidutiniškai). Be tarnautojų ir 40 keleivių cepelinas dar galėsias pasiimti 75 geležinkelių vagonų krūvio. (Lt. K. 211).

Karo kronika

Karo sutartys. Tarp Prancūzijos ir Belgijos pasirašyta karo sutartis, kurioje numatyta karo metu abiejų kariuomenių bendradarbiavimas. Belgijos Meuzo tvirtovės sudarys tęsinį Prancūzijos tvirtovių.

Slapta karo sutartis pasirašyta tarp Italijos ir Albanijos del Tirano.

Užpuolė karo sandėlių. Rugsėjo m. 19 d. du nežinomi asmens, priėję prie vieno latvių karo sandėlio Rygoje, jau buvo perpiovę dvi eiles vielų. Sargybai pastebėjus ir pradėjus šaudyti, piktadariai pabėgo.

Paminklas kautynėms paminėti. Rugsėjo m. 18 d. Rytų Prūsijoje ties Hohensteinu atidarytas paminklas Tannenbergo kautynėms atminti. Paminklas pastatytas ant kalnelio, nuo kurio 1914 m. vokiečių artilerija parėmė paskutinį vokiečių kariuomenės puolimą, kuris sulaužė rusų jėgas Rytų Prūsijoje.

Sporto kronika

Lietuva.

Kariuomenės Sporto Draugijos ženklas. Kar. Sporto D-ja pasigamino sau ženklą. Ženklas turi skydo pavidalą, užpakaly sukryžiuoti kardai, o priešaky svaistika (gyvybės ženklas) ir raidės KSD. Ženklas bus padarytas iš emalio ir bus gana gražus.

Ženklą pagamino dailininkas J. J. Burba.

4 pėst. pulkas — 4 artiler. pulkas 0:0. Rugsėjo 25. 5 pėst. p. aikšteje įvyko draugiškos rungtynės tarp 4 p. p. ir 4 art. p. Rungtynės pasibaigė lygiomis.

2 pėst. p. — Aviacija 4:1 (4:0). Rungtynės Kauno igulos pirmenybėms Aviacija pralaimėjo 2 p. p. 4:1.

1 oro eskadr. — 2 oro eskadr. 0:1 (0:0). Rungtynės Aviacijos meistro vardui įgyti. Šias rungt. laimėjo 2 oro esk.

LFLS — „Makabi“ 3:0 (1:0). IX. 24. prasidėjo II rudens rato futbolo pirmenybės. Pirmos rungtynės įvyko tarp LFLS — Makabi. Visą laiką persvara buvo LFLS pusėj ir laimėjo 3:0. Dabar LFLS turi 10 punktų.

„Kovas“ — KSK 1:0 (0:0). Lygos rungtynės. KSK ir „Kovas“ turi dabar po lygų punktų skaičių — 6.

Šaudymo rungtynės. Spalių mėn. 9 d. Kaune ruošiamos šaudymo rungtynės Respublikos Prezidento dovanai laimėti. Rungtynėse dalyvaus Lietuvos medžioklės ir žuklės draugijos skyriai.

Motociklistų sekcija. Prie Lietuvos dviratininkų sąjungos įsikūrė motociklistų sekcija. Dar šiais metais manoma suruošti motociklistų lenktynes.

Užsieniai.

Pasaulinės bokso rungtynės. Pasaulinis bokso čempionas G. Tunney nugalėjo buvusį čempioną J. Dempsey.

„Sport“ Estijos meisteris. Estijos futbolo pirmenybių rungtynėse „Sport“ sumušė TJK 2:0, ir laimėjo Estijos prezidento dovaną — taure.

„Olimpija“ Latvijos meisteris. Liepojaus futbolo komanda „Olimpija“ finale sumušė kelerių metų Latvijos meisterį RFK rezultatu 1:0.

Kritika ir bibliografija

Naujas Žodis. Nr. 14-15. Kaunas, 1927 m. Redaktorius J. Paleckis. 24 psl. Ats. numerio kaina 1 lt.

Reikia stebėtis p. Paleckio gabumais. „N. Žodis“ vis auga ir tobulėja. Imkime nors ir paskutinį nr. su p. Burbos gražių viršelių. Randame ten ir „Mūsų aviaciją“ su aviacijos v. lt. Sidoravičiaus, kpt. P-giaus ir kpt. Gustaičio rašiniais ir fotografijomis ir III Lietuvių Latvių kongreso aprašymą (įvyko 1927-VII-15-17.) ir šį tą iš amerikiečių savaitės Kaune ir kitus visuomenę žingeidaujančius dalykus.

Kariuomenės dalių bibliotekoms būtų ne pro šalį jį užsiprenumeravus — metams tik 20 lt.

A. Busilas. Pirmieji žingsniai elementorius. „Vairo“ b-vės leidinys. Kaunas, 1927 m. 80 psl. Kaina nepažymėta.

Elementoriai auga, kaip grybai po gero lietaus, neseniai išėjo p. Murkos, dabar p. Busilo. Reikia pasakyti, kad išleistas gražiai. Viršelis p. Burbos. Piesinėliai p. Kazanavičiaus. Kiek jis yra tinkamai parašytas, nebūdamas pedagogo pasakyti negaliu. Lauksime specialistų kritikos.

Progreso Meteoras Lietuvos inteligentiją kaltinamasis aktas. Paradoksu Kristalo leidinys I nr. Kaunas, 1927 m. 22 pusl. Kaina 1 litas.

Anonimu pasislėpęs autorius plaka mūsų „apsnūdusi, surambėjusi, neprogresuojanti“ inteligentiją, kad ji „netar nauja žmonijos progresui, neigia progresą, tuo pat smerkdama save merdėjimo nirvanu, pelėjimo urvan.“

Reikia atvirai pasisakyti, kad autorius turi tiesą mūsų inteligentijai tą sakyti, nes ji to verta.

Brosiūrėlė maža — bet naudinga pasiskaityti. Tinką kareivių bibliotekoms.

Mano kalendorius 1928 metams. „Vairo“ b-vės leidinys. Kaunas, 1928 m. 80 psl. Kaina nepažymėta.

Ir „Mano kalendorius“, kaip ir kiti prasideda tuo, kiek 1928 m. turės dienų, kaip vadinasi ir kada prasideda metų dalys, šventadienio ir nedarbo dienomis, lietuvių tautiškais vardais ir t.t. Kiekvienas mėnuo būtinai viršui su vaizdeliu, o apačioj... oras, ūkininkų priežodžiai, mėnesio atmainos. Kad tie vaizdeliai būtų lietuviški — sunku pasakyti; „niemčiai“, ar kurios nors kitos tautos ten „numaliavoti“ žmonės, bet tik ne lietuviai.

Kalendorius dideliai rūpinasi 10 metų mūsų nepriklausomybės sukaktuvėmis, pakalba apie „tris garbingus mūsų tautos vyrus“, apie mūsų prezidentus, apie Vilnių, na ir apie „kalvį, kurs velnią apgavo“... Šį tą idėjo iš žmogaus gyvenime žinotinų dalykų, idėjo keletą portretų, iš jų dviejuose jei nebūtų parašų: „Simanas Daukantas“ ir „Lazdynų Pelėda“ tikrai būtų sunku įspėti, kas jie yra. Kalendoriaus skyrius: „Juokis Tamsta“ tikrai nėra nieko juokiančio — o tik negudrus, pigus neva sąmojus. Kas gali būti ūkininkams naudinga, tai „kaip gauti paskolą iš Žemės banko“ bet ir apie tai jau buvo laikraščiuose rašyta.

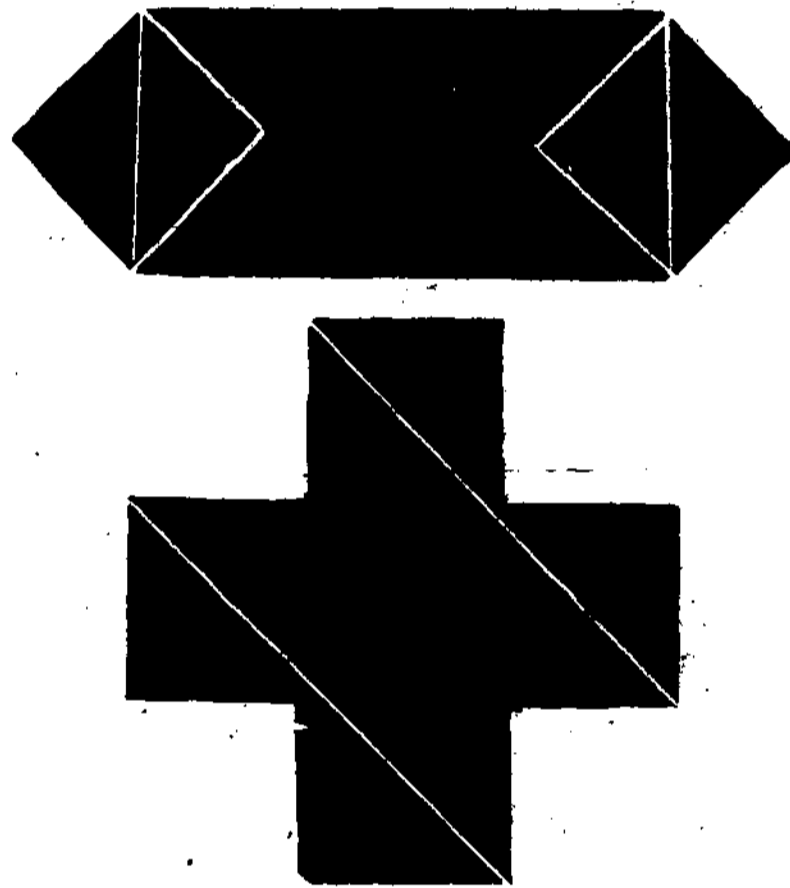
Kalendorius geras tik savo ankstyvu pasirodymu. Turinys banalus. Jokios naujos Amerikos šis kalendorius neišrado, kad jį su dideliu noru visi pirktų.

Matyti, daugiau rūpėjo paprastas biznis, o ne patsai kalendoriaus naudingumas bei tikslas. R.

Galvosukio 2 nr. sprendimas.

(Žiūr. „Kario“ 37 nr.)

Štai kaip Maneikis sukarpė medžiagą ir padarė kryžių.

Iki rugsėjo m. 27 d. prisiūsta 21 sprendimas. Jų 14 — neteisingai išspręsta. 7 sprendimai pripažinti patenkinamai. Jų beveik kiekvienas savotiškai sprendžia. Mūsų čia parodytam sprendimui panašiausias Karo Mokyklos v. s. p. Al. Petkaus ir J. Keršio kolektyvus (abiejų drauge) sprendimas.

Skiriamą dovaną knygutę „Raudonasis karo lakūnas“ gauna 1) Karo Mokyklos v. s. p. Al. Petkus ir J. Keršys (vieton Klaidos igulos, kuri teisingo sprendimo neprisiuntė), 2) 8 p. p. eil. Stasys Grigaliūnas ir 3) 4 p. p. eil. L. Golandas.

Be jų patenkinamai išsprędė: 1) Vyr. Št. ūkio skyriaus eil. Br. Paulauskas, 2) 8 p. p. v. p. J. Ivanauskas, 3) 1 p. p. v. p. K. Juknevičius ir 4) 8 p. p. eil. Vincas Jonaitis.

Galvosukis 4 nr.

1	2	3	4	5	6	7	8
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							

$$8 \times 8 = 64$$

Įrodyti, kad ne 64, o 65.

Šį brėžinį sukarpyti ir atkarpas sugrupuoti taip, kad gautųsi vienu langeliu daugiau, t. y. 65 langeliai.

Pirmas karys iš Vilkaviškio, Kėdainių ir kitų igulų, be „Kario“ 36, 37, 38 nr. minėtų, gerai išsprędęs šį galvosukį, gaus dykai gražią p. Rusecko knygą „Knygnešys“. I tomas.

Neprišuntus sakytomis iguloms teisingų sprendimų, dovana bus skiriama kitoms iguloms.

Sprendimai turi būti prisiūsti redakcijon iki spalio m. 11 d.

P a s t a b a: Šio galvosukio sprendimą prašome siųsti languotame popierio lape (uždaviniamis skiriamame).